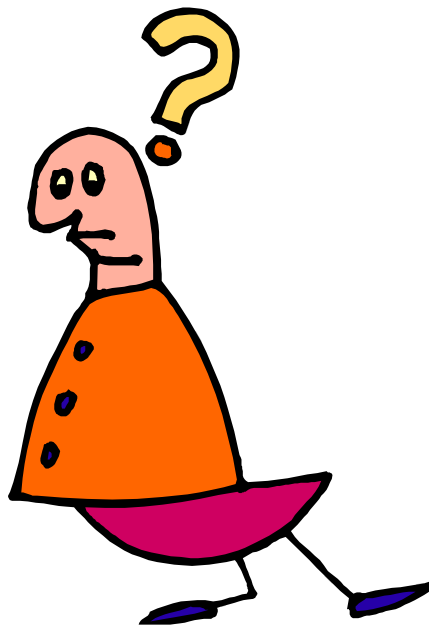

Verkiezingenboek

Tweede
Kamerverkiezingen 2023

Gemiva

Samen maken we het *verschil*.

Samenvatting

Wat is stemmen?

In Nederland kiezen we mensen die beslissingen voor ons nemen.

Dat heet stemmen.

De mensen die we op 22 november kiezen, komen in de Tweede kamer.

Wie mag stemmen?

Je mag stemmen als je:

- 18 jaar of ouder bent.
- Nederlander bent.
- Een stempas hebt.

Wat is een lijsttrekker?

Elke partij heeft een lijst met mensen.

De eerste persoon op die lijst is de lijsttrekker.

Je kunt ook op andere mensen van die lijst stemmen.

Wat doe je op 22 november 2023?

Op die dag ga je stemmen.

Je krijgt je stempas van tevoren thuis.

Je kunt stemmen tussen 7.30 en 21.00 uur.

Neem je stempas en ID mee.

Je mag zelf kiezen bij welk stembureau je stemt.

Voorwoord

Dit boek gaat over de Tweede Kamerverkiezingen van 22 november 2023. Het boek is gemaakt door de afdeling Leren & Ontwikkelen Cliënten, in samenwerking met de afdeling Communicatie van Gemiva.

In dit boek staat eerst een algemene uitleg over de verkiezingen en stemmen. Daarna vind je informatie over de politieke partijen die meedoen aan de verkiezingen.

De plannen en ideeën van de politieke partijen staan niet in het boek. Daarvoor kun je kijken op de websites van de politieke partijen. Die staan bij de partijen genoemd en door de QR code te scannen kom je gelijk op de site.

Achter in het boek staat een overzicht van een aantal websites. Daar vind je informatie die je kan helpen om te bepalen op wie je wilt stemmen. Er zijn nog veel meer websites, maar die hebben we niet allemaal opgenomen in het boek.

Bij alle politieke partijen en websites staat een QR-code. Als je deze scant, kom je direct op de website. Deze QR-code kan je scannen met je telefoon en tablet.

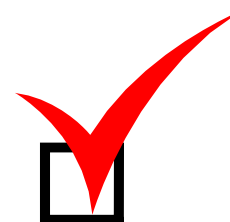

Alle websites staan achter dit teken.

Als je de QR-code hiernaast scant kom je op een site die uitleg geeft over QR-codes.

In het boek en op internet staan soms moeilijke woorden. We raden aan om hulp te vragen als je het niet begrijpt. Samen kom je er vast uit.

Veel succes met jouw keuze en het stemmen op 22 november 2023.

Inhoudsopgave	Bladzijde
Samenvatting	2
Voorwoord	3
Inhoudsopgave	4
Wat is stemmen?	5
Wie mogen stemmen?	6
Lijsttrekker	7
Wat doe je op 22 november 2023?	8
De verkiezingsdag	9
Uw gedrag in het stemlokaal	11
Uw gedrag in het stemhokje	12
De politieke partijen die meedoen aan de Provinciale Statenverkiezingen in Zuid-Holland	13
Informatie over de verkiezingen op internet	26

Wat is stemmen?

Nederland is een democratie.

Dat betekent dat iedereen die in Nederland woont, meebeslist.

We kunnen meedenken en meepraten over plannen, afspraken en regels.

We kunnen niet allemaal in de gemeenteraad, Provinciale Staten of Tweede Kamer zitten.

Daarom kiezen we mensen die dat voor ons kunnen doen.

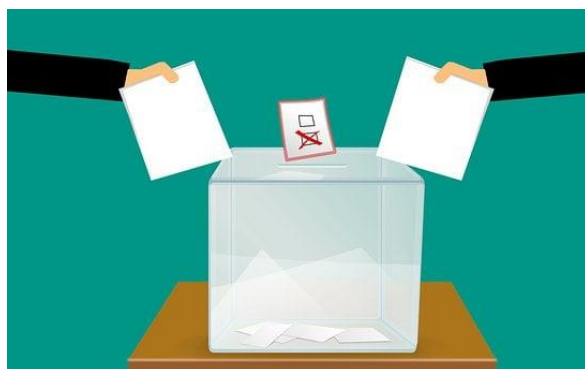
Dat doen we als we gaan stemmen.

Je kunt stemmen op een politieke partij.

Politieke partijen met veel stemmen hebben veel te zeggen in Nederland.

Iedere partij heeft een lijst met mensen die voor hun in de Tweede Kamer kan komen.

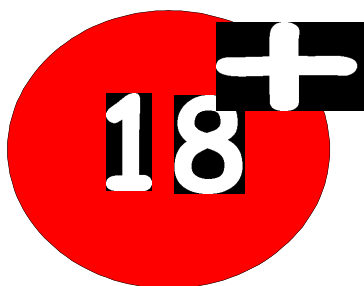
De eerste persoon op die lijst heet lijsttrekker.

Wie mogen stemmen?

Bij de Tweede Kamerverkiezingen mag je stemmen als je:

- 18 jaar of ouder bent.
- Je de Nederlandse nationaliteit hebt.
- Je een stempas ontvangen hebt.

Lijsttrekker

Alle mensen die samen op een lijst staan, hebben dezelfde politieke meningen.

De nummer 1 op de lijst is de lijsttrekker.

De politieke partij bepaalt zelf wie dat is.

Onder de naam van de lijsttrekker volgen de namen van de andere kandidaten.

Je kunt ook op 1 van hen stemmen.

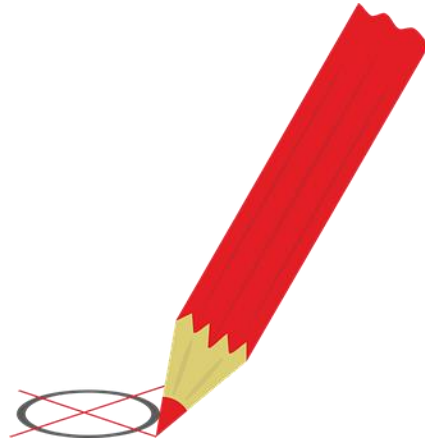
Dat heet het uitbrengen van een voorkeurstem.

Je stemt dan niet op de lijsttrekker, maar op een andere kandidaat van die partij.

Je stem gaat nooit verloren.

Stem je op iemand die niet wordt gekozen?

Dan gaat je stem naar iemand anders op de lijst.

Wat doe je op 22 november 2023

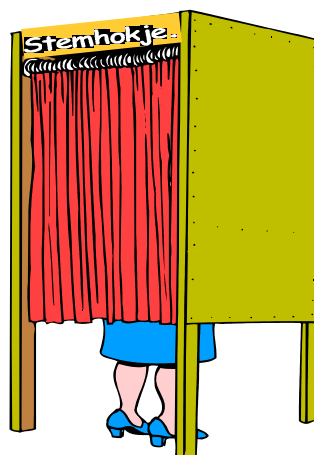
Op 22 november 2023 ga je stemmen voor de Tweede Kamerverkiezingen. Zo bepaal je samen met alle andere kiezers welke partijen en personen hierin deel gaan nemen.

Je stempas krijg je ongeveer 2 weken van te voren opgestuurd.

Je kunt tussen 7.30 en 21.00 uur stemmen.

Neem je stempas en legitimatiebewijs mee naar het stembureau.

Kijk goed op de stempas welk stembureau de dichtstbijzijnde is, je mag ook naar een ander stembureau gaan als je dat wilt.

De verkiezingsdag

Neem je legitimatiebewijs en stempas mee naar het stembureau.
Je ziet op de bordjes waar je heen moet.

Bij het stembureau aangekomen, ga je naar binnen.

Binnen geef je je stempas af aan de mensen achter de tafel.

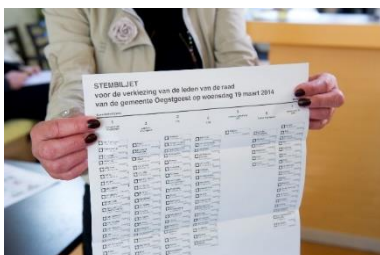
Deze mensen kijken je stempas en legitimatiebewijs na.

Dan krijg je een stembiljet.
Je gaat naar een stemhokje.

Soms moet je even wachten.
 Houd dan genoeg afstand van de stemhokjes.
 Ben je aan de beurt?
 Ga dan alleen in het stemhokje staan.

Vouw je stembiljet open.
 De namen van de politieke partijen staan
 bovenaan op het stembiljet.
 Daaronder staan de namen van de mensen
 waaruit je kunt kiezen.
 Zoek de persoon op wie je wilt stemmen.

Voor de naam staat een leeg vakje.
 Dat kleur je rood.
 Let op: maak maar 1 vakje rood.
 Heb je een fout gemaakt?
 Vraag dan een nieuw stembiljet.

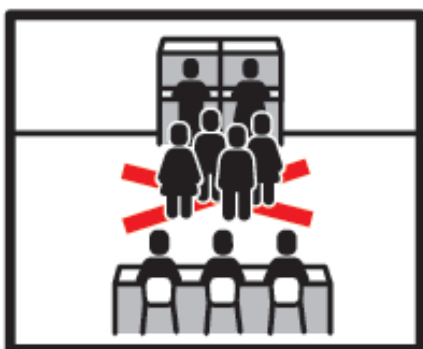
Vouw het stembiljet dubbel en stop hem in de
 goede stembus.

Uw gedrag in het stemblokaal

Houd uw stempas en ID-bewijs bij de hand.

Zorg dat de stembureauleden het stemhokje kunnen zien en houd voldoende afstand tot de stemhokjes.

Stemmen doet u alleen. Ga dus niet met meer personen in een stemhokje.

Uw gedrag in het stembokje

Stemmen doet u alleen. Ga dus niet met meer personen in een stembokje.

U stemt door het witte vakje voor de kandidaat van uw keuze rood te maken.

Vouw het biljet na het invullen zo dicht dat de lijst niet zichtbaar is.
Daarna doet u het in de stembus.

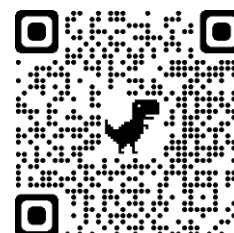

Heeft u een vraag? Wendt u zich dan tot de stembureauleden.

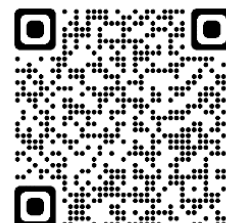
De politieke partijen die meedoen aan de Tweede Kamerverkiezingen

Kijk voor meer informatie over de VVD op de volgende site of scan de QR-code.

Kijk voor meer informatie over de PVDA op de volgende site of scan de QR-code.

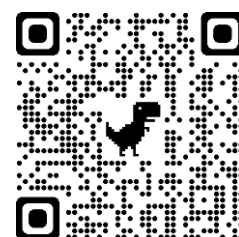
Kijk voor meer informatie over de CDA op de volgende site of scan de QR-code.

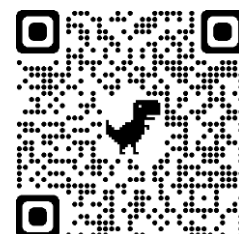
De politieke partijen die meedoen aan de Tweede Kamerverkiezingen

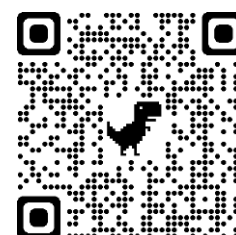
Kijk voor meer informatie over de PVV op de volgende site of scan de QR-code.

Kijk voor meer informatie over de D66 op de volgende site of scan de QR-code.

Kijk voor meer informatie over de SP op de volgende site of scan de QR-code.

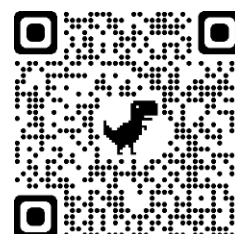
De politieke partijen die meedoen aan de Tweede Kamerverkiezingen

Kijk voor meer informatie over de SGP op de volgende site of scan de QR-code.

Kijk voor meer informatie over de Christen Unie op de volgende site of scan de QR-code.

Kijk voor meer informatie over de 50 plus op de volgende site of scan de QR-code.

De politieke partijen die meedoen aan de Tweede Kamerverkiezingen

Kijk voor meer informatie over de Partij voor de dieren op de volgende site of scan de QR-code.

[Partij van de dieren](#)

Kijk voor meer informatie over JA21 op de volgende site of scan de QR-code.

[Ja21](#)

Kijk voor meer informatie over Piratenpartij op de volgende site of scan de QR-code.

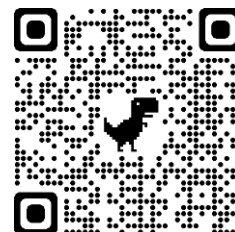
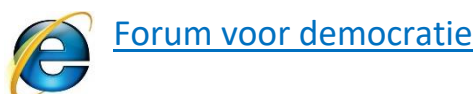
[Piratenpartij](#)

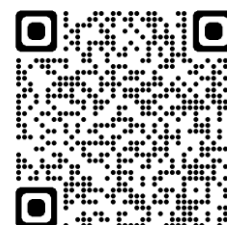
De politieke partijen die meedoen aan de Tweede Kamerverkiezingen

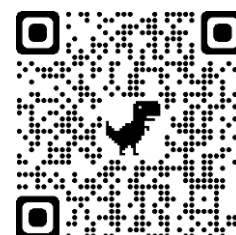
Kijk voor meer informatie over de Forum voor Democratie op de volgende site of scan de QR-code.

Kijk voor meer informatie over Libertaire Partij op de volgende site of scan de QR-code.

Kijk voor meer informatie over DENK op de volgende site of scan de QR-code.

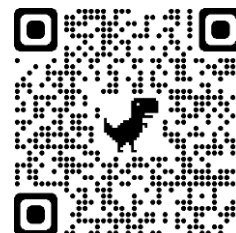
De politieke partijen die meedoen aan de Tweede Kamerverkiezingen

Kijk voor meer informatie over de Boeren Burger Beweging op de volgende site of scan de QR-code.

[Boerburgerbeweging](#)

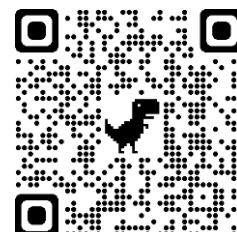

Volt

Kijk voor meer informatie over de Volt op de volgende site of scan de QR-code.

[Volt](#)

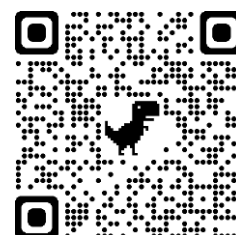

BIJ1

Kijk voor meer informatie over Bij1 op de volgende site of scan de QR-code.

[BIJ1](#)

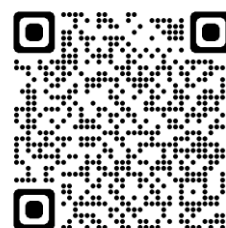

De politieke partijen die meedoen aan de Tweede Kamerverkiezingen

The logo for Nieuw Sociaal Contract (NSC) features a stylized lowercase 'n' inside a dark blue square, followed by the letters 'SC' in a bold, dark blue sans-serif font.

Kijk voor meer informatie over Nieuw Sociaal Contract op de volgende site of scan de QR-code.

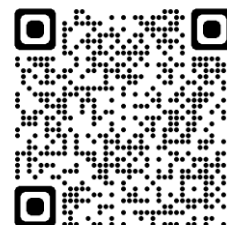
 [Nieuw Sociaal Contract](#)

The logo for the Politieke Partij voor Basisinkomen consists of the text 'Politieke Partij voor Basisinkomen' in a blue sans-serif font, with a blue umbrella icon to the right.

Kijk voor meer informatie over Politieke Partij voor Basis Inkomen op de volgende site of scan de QR-code.

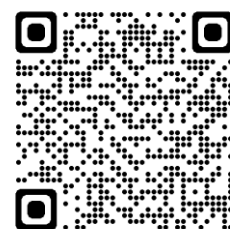
 [Partij voor Basisinkomen](#)

The logo for LEF features the letters 'LEF' in a bold, white, italicized sans-serif font, set against a black rectangular background which is itself on a blue square.

Kijk voor meer informatie over LEF op de volgende site of scan de QR-code.

 [LEF](#)

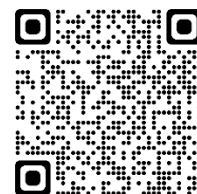
De politieke partijen die meedoen aan de Tweede Kamerverkiezingen

Kijk voor meer informatie over Belang van Nederland op de volgende site of scan de QR-code.

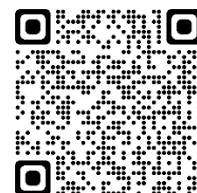
[Belang van Nederland](#)

Kijk voor meer informatie over Nederland met een plan op de volgende site of scan de QR-code.

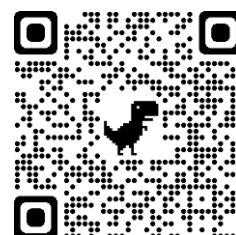
[Nederland met een Plan](#)

Kijk voor meer informatie over Splinter op de volgende site of scan de QR-code.

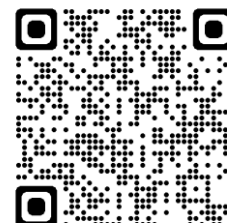
[Splinter](#)

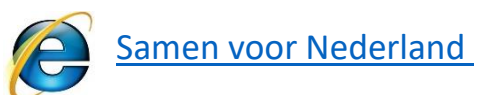
De politieke partijen die meedoen aan de Tweede Kamerverkiezingen

PartijvdSport

Kijk voor meer informatie over PartijvdSport op de volgende site of scan de QR-code.

Kijk voor meer informatie over Samen voor Nederland op de volgende site of scan de QR-code.

Informatie over de verkiezingen op internet

ProDemos

[Verkiezingskrant in gewone taal](#)

Via deze link kom je op de site van Prodemos.
Op deze site kan je de verkiezingskrant downloaden.

ProDemos

StemWijzer

[Doe de stemwijzer](#)

ProDemos heeft een verkiezingswebsite gemaakt.
Deze site kan je helpen bij het kiezen van de politieke partij die het beste bij jou past.

Informatie over de verkiezingen op internet

Steffie legt uit

Hoe kan je stemmen en wat zijn de Provinciale Statenverkiezingen en Waterschapsverkiezingen?

stem jij ook?

Op de site 'stem jij ook?' vind je informatie over de verkiezingen. Lees meer over verkiezingen, stemmen en waarom het belangrijk is.

Stem jij ook?

Informatie over de verkiezingen op internet

Kijk welke politieke partij het beste bij jou past.

[Kieskompas](https://www.kieskompas.nl)

Gemiva

Leren & Ontwikkelen Cliënten
Bleulandweg 1a | 2803 HG Gouda
lerenvoorclients@gemiva-svg.nl